

І.Г. Йовко, Т.Ю. Іванова, Л.Я. Дементьєва

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ РОТАВІРУСНИХ ІНФЕКЦІЙ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Тернопільська обласна санепідемстанція

Вивчено епідеміологічні особливості перебігу ротавірусної інфекції у Тернопільській області впродовж 6 років. Встановлено, що від початку офіційної реєстрації ротавірусної інфекції в Україні в Тернопільській області щорічно спостерігаються поодинокі випадки даного захворювання, спалахи не реєструвались. Особливістю епідпроцесу є те, що частіше хворіють діти до 2 років (максимум – від 6 до 24 міс.); побутовий шлях передачі відіграє основну роль, відмічаються високі показники безсимптомного вірусоносійства серед дітей та дорослих. Істотної різниці у розподілі захворілих за статтю не було.

Ключові слова: ротавірусна інфекція, епідемічний процес.

За даними ВООЗ, щорічно у світі реєструється до 125 млн випадків ротавірусної інфекції (РВІ), з яких 600-900 тис. завершується летально, що становить практично одну чверть від усіх смертельних випадків серед хворих на діарею. У Росії щорічно реєструється близько 2 млн випадків ГКІ, з яких майже 15% – ротавірусні гастроентерити. Слід зауважити, що ротавірусна інфекція реєструється скрізь, незалежно від економічного розвитку регіону.

В Україні статистичний облік захворювання на РВІ введено лише на початку 90-их років ХХ століття. Показники захворюваності на РВІ в окремі роки коливались у межах 0,94-3,18 вип. на 100 тис. населення, при цьому щорічно велика кількість ГКІ залишалися етіологічно не розшифрованими (близько 45%). Є всі підстави вважати, що реальна захворюваність на РВІ значно перевищує ці показники, що, безперечно, пов'язано із недосконалістю лабораторної діагностики та неповною реєстрацією випадків цієї інфекції.

Актуальним для нашої області на сьогодні залишається високий рівень захворюваності на гастроентероколіти встановленої та невстановленої етіології з наступною їх розшифровкою.

Питома вага ротавірусних гастроентероколітів у структурі гострих кишкових інфекцій в області щоро-

ку зростає і коливається від 5,6 до 10,8%. Особливістю епідпроцесу при ротавірусній інфекції в області є наступні чинники: частіше хворіють діти до 2 років (максимум – від 6 до 24 місяців); побутовий шлях передачі відіграє основну роль; високі показники безсимптомного вірусоносійства серед дітей та дорослих. Істотної різниці у розподілі захворілих за статтю немає.

За останні 6 років найвища захворюваність ротавірусною інфекцією реєструвалась у 2005 р. – 92 випадки, тобто 8,2 вип. на 100 тис. населення. У 2006 р. захворюваність знизилась у 1,9 рази. З того моменту захворюваність почала поступово зростати із 47 (4,22 вип. на 100 тис. населення) до 61 випадку (5,58 вип.) у 2009 р. (мал. 1).

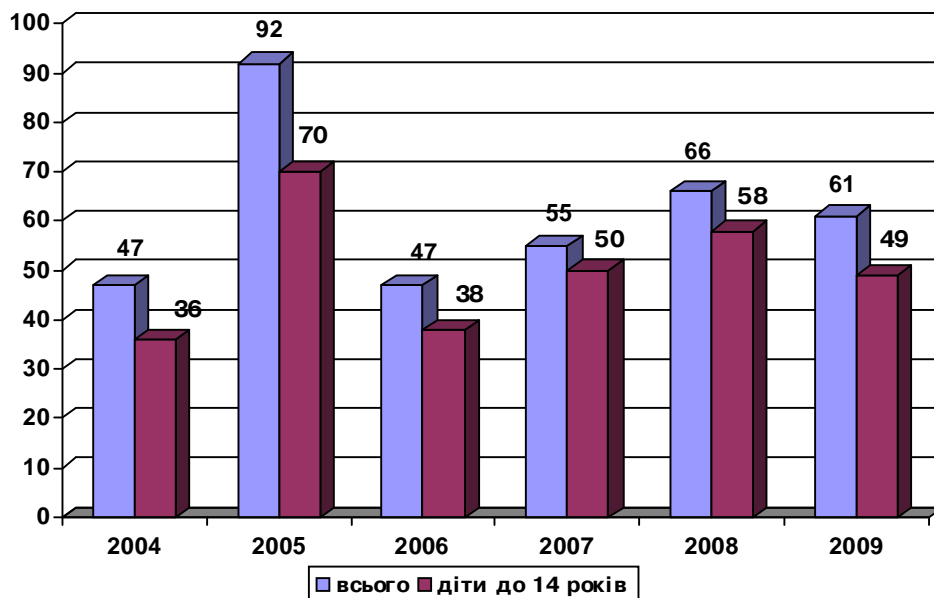
Незважаючи на високі інтенсивні показники, захворюваність на ротавірусні гастроентероколіти в області не перевищує середньодержавної (2008 р. по області – 5,9, по Україні – 10,2 вип., 2009 р. – 5,8 проти 12,44 вип.).

На ротавірусну інфекцію, як і на всі кишкові інфекції, переважно хворіють діти до 14 років – від 76,6% (2004 р.) до 90,9% (2007 р.) (мал. 1).

У 2009 р. питома вага захворілих дітей до 14 років становила 80,3%, інтенсивний показник 29,5 вип. Серед дітей вікової групи від 0 до 2 років захворюваність реєструвалась найчастіше – 41 дитина (83,7%), 3-6 років – 7 дітей (14,3%), 7-14 років – 1 випадок (2%). Захворювання реєструвались спорадичними випадками щорічно в усіх районах області та м. Тернополі.

За даними літератури та на основі власного аналізу захворюваності по Тернопільській області, інфекція поширюється переважно під час холодних місяців. Пік захворюваності по Україні припадає на зимовий період. Для Тернопільської області захворюваність затягується від лютого до травня, з піком у березні (мал. 2).

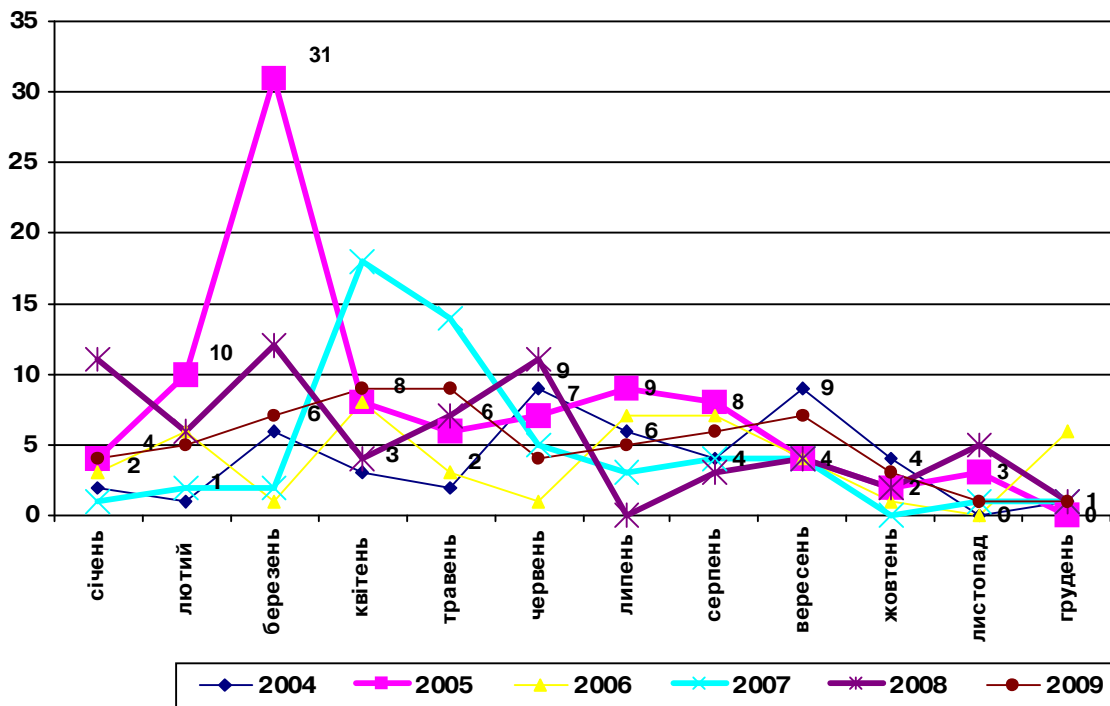
Щорічно існує проблема у достовірності обліку кількості захворілих людей, базуючись на даних по кількості обстежених лабораторно та кількості осіб, поданих у офіційній статистичній звітності.

Мал. 1. Захворюваність на ротавірусну інфекцію дітей і дорослих у Тернопільській області (в абс. цифрах).

Ротавіруси відіграють основну етіологічну роль як одна з причин виникнення гострих кишкових захворювань. Низька реєстрація інфекції у 90-і роки зумовлена не відсутністю циркуляції збудника ротавірусу, а скоріше недоліками лабораторної діагностики та специфічного лікування.

В області налагоджена лабораторна діагностика ротавірусної інфекції методом РНГА (рота-тест) з проб води навколишнього середовища та від хворих, а також прискореним методом ІХА (імунохроматографічним) за допомогою комерційних ціто-тестів з ротавірусним діагностикомом.

Мал. 2. Захворюваність на ротавірусну інфекцію по місяцях року в Тернопільській області (в абс. цифрах).

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

З метою діагностики ротавірусної інфекції серед людей обласною вірусологічною лабораторією у 2008 р. було проведено 523 дослідження, в тому числі у 110 чоловік виділено антиген ротавірусу (дослідження фекалій).

Воду доставляли з водоканалу по епідпоказаннях за розробленим графіком. Кількість заборів проб за останні роки зростала прямо пропорційно результативності їх лабораторного дослідження (табл. 1).

Таблиця 1

Результати лабораторного дослідження води на наявність ротавірусів

Рік	Всього проб	У тому числі позитивних	
		кількість	%
2005	43	13	30,21
2006	69	24	34,8
2007	89	6	6,7
2008	203	0	0

Високий відсоток позитивних проб свідчив про проблеми якісної очистки питної води для споживання населенням.

Стандартним загальновикористовуваним і найбільш ефективним методом поки що залишається хлорування. Різко змінилась ситуація у кращий бік з 2008 р., що можна пояснити якісно проведеною дезінфекцією води. По області активно використовувався «Акватабс».

В області працює велика когорта висококваліфікованих медичних працівників, у т.ч. санітарних лікарів, епідеміологів, вірусологів, інфекціоністів, педіатрів, які можуть і повинні докласти всі свої знання та досвід для

успішного вирішення завдань у подальшому своєчасному виявленні та лікуванні хворих на ротавірусну інфекцію і зниженні захворюваності.

Висновки

1. Актуальною для області залишається проблема розшифровки гастроентероколітів – їх в області щорічно реєструється від 50 до 70 %.

2. Реальна захворюваність ротавірусною інфекцією в області значно перевищує офіційно-статистично зареєстровані випадки.

3. Необхідно впроваджувати у практику сучасні методи діагностики ротавірусної інфекції (імуоферментний аналіз, полімеразно-ланцюгову реакцію).

FEATURES OF ROTAVIRAL INFECTIONS EPIDEMIC PROCESS IN TERNOPIL REGION ON THE MODERN STAGE

I.H. Yovko, T.Yu. Ivanova, L.Ya. Demytyeva

SUMMARY. The epidemiology features of rotavirus infection motion are studied in the Ternopil region during 6 years. It is set that from the beginning of rotavirus infection official registration in Ukraine in the Ternopil region annually there are single cases of this disease, flashes were not registered. The feature of epidemic process is that children are more frequent ill to 2 (max – from 6 to 24 months); the domestic way of transmission plays a basic role, the high indexes of unjaundes virus carrying are marked among children and adults. A substantial difference was not in distributing of diseased for the article.

Key words: rotavirus infection, epidemic process.

Отримано 9.06.2010 р.